

Úvodní stránka>Vaše práva>Základní práva>Na koho se mohu obrátit s žádostí o pomoc?>Seznam příslušných soudů a subjektů>

Vnitrostátní soudy a nesoudní subjekty

Vnitrostátní soudy a nesoudní subjekty

V Evropské unii ochranu základních práv zaručují na vnitrostátní úrovni ústavní systém členských států a na úrovni EU Listina základních práv Evropské unie.

Další úroveň ochrany v případě údajného porušení práv stanovených v Evropské úmluvě o lidských právech zajišťuje Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku, jenž není institucí EU, nýbrž orgánem Rady Evropy.

Listina základních práv EU stanoví řadu individuálních práv a svobod. Zakotvuje práva rozvinutá v judikatuře Soudního dvora EU, která jsou obsažena v Evropské úmluvě o lidských právech, jakož i další práva a zásady vyplývající z ústavních tradic členských států EU a jiných mezinárodních nástrojů.

Charta, která byla vypracována zástupci vlád a parlamentů všech zemí EU, stanoví základní práva, jako je svoboda projevu nebo náboženského vyznání, a rovněž hospodářská a sociální práva, která odrážejí společné hodnoty a ústavní dědictví Evropy. Listina obsahuje rovněž novější práva, tzv. práva „třetí generace“, jako je právo na ochranu údajů a právo na řádnou správu.

Jestliže se domníváte, že byla porušena vaše základní práva, můžete požádat o pomoc různé instituce nebo orgány na vnitrostátní úrovni a za určitých podmínek i na úrovni EU.

Tento oddíl přináší informace o institucích, na něž se lze obrátit v případě porušení základních práv. **Chcete-li získat podrobné informace o právu některého členského státu, zvolte si jeho vlajčku.**

Na vnitrostátní úrovni

Listina základních práv Evropské unie se na členské státy vztahuje pouze v okamžiku, když provádí právo EU. Orgány veřejné moci v členských státech – zákonodárné, výkonné a soudní – mají povinnost dodržovat Listinu pouze při provádění práva EU, zejména při uplatňování nařízení nebo rozhodnutí EU či provádění směrnic EU do vnitrostátního práva. Vnitrostátní soudci mají pod vedením Soudního dvora pravomoc zajišťovat, aby členské státy při uplatňování práva EU dodržovaly Listinu.

Jestliže určitý případ nesouvisí s právem EU, je na vnitrostátních orgánech, včetně soudů, aby vymáhaly dodržování základních práv. Nepoužije-li se Listina, jsou na vnitrostátní úrovni základní práva zaručena vnitrostátními ústavními systémy. Členské státy mají rozsáhlé vnitrostátní předpisy týkající se základních práv, jejichž dodržování zaručují vnitrostátní soudy.

Všechny členské státy přijaly závazky z Evropské úmluvy o lidských právech nezávisle na svých povinnostech podle práva EU. Jako poslední možnost a po vyčerpání všech opravných prostředků, které jsou dostupné na vnitrostátní úrovni, mohou proto jednotlivci podat u Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku stížnost na porušení určitého základního práva zaručeného Evropskou úmluvou o lidských právech ze strany některého členského státu.

Evropský soud pro lidská práva vypracoval [seznam pro kontrolu přípustnosti](#) s cílem pomoci potencionálním stěžovatelům zjistit, zda mohou existovat překážky pro přezkoumání jejich stížností tímto soudem.

Na úrovni EU

Úloha Evropské komise

Listina základních práv EU platí pro veškeré akty orgánů EU. Úlohou Komise je zajistit, aby její legislativní návrhy dodržovaly Listinu. Všechny orgány EU (a zejména Evropský parlament a Rada) odpovídají za dodržování Listiny v průběhu celého legislativního procesu.

Listina se na členské státy vztahuje pouze při provádění práva EU. Jestliže se určitá osoba domnívá, že vnitrostátní orgán porušil při provádění práva EU Listinu, může si stěžovat Komisi, která má pravomoc zahájit proti dotyčnému členskému státu řízení o nesplnění povinnosti.

Komise není soudním orgánem ani soudem, k němuž se lze odvolat proti rozhodnutím vnitrostátních nebo mezinárodních soudů. Komise v zásadě nezkontroluje ani skutkovou podstatu jednotlivého případu, není-li to důležité pro plnění jejího úkolu spočívajícího v zajištění toho, aby členské státy správně uplatňovaly právo EU. Pokud Komise zjistí obecnější problém, může se na vnitrostátní orgány obrátit se žádostí o jeho odstranění a nakonec může členský stát žalovat u Soudního dvora. Cílem těchto řízení je zajistit, aby bylo dotyčné vnitrostátní právo (nebo určitý postup vnitrostátních správních orgánů či soudů) v souladu s požadavky práva EU.

Soudní dvůr Evropské unie

Soudní dvůr v Lucemburku je orgánem Evropské unie. Představuje poslední instanci ve vztahu k Smlouvám, Listině a právu EU. Zajišťuje, aby byly Smlouvy, Listina a právo EU vykládány a uplatňovány v celé Unii stejně a aby orgány a EU a členské státy jednaly tak, jak to od nich vyžaduje právo EU.

Jestliže se jednotlivci nebo podniky domnívají, že určitý akt orgánů EU, který se jich přímo týká, porušuje jejich základní práva, mohou podat žalobu u Soudního dvora, který má za určitých podmínek pravomoc tento akt zrušit. Jednotlivec však nemůže podat u Soudního dvora žalobu na jinou osobu (fyzickou nebo právnickou) či na členský stát.

Evropský soud pro lidská práva

Vstup Lisabonské smlouvy v platnost vyžaduje, aby Evropská unie přistoupila k Evropské úmluvě o lidských právech. Po dokončení tohoto procesu budou moci jednotlivci, kteří se domnívají, že EU porušila jejich práva, poté, co vyčerpali všechny opravné prostředky, které jsou dostupné na vnitrostátní úrovni, podat rovněž stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva. To zavede další soudní kontrolu, pokud jde o ochranu základních práv v EU.

Poslední aktualizace: 18/01/2019

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.